

रिट याचिका क्र. ११८६४/२०१९, श्रीमती लक्ष्मीबाई
भाऊराव माने विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर या
प्रकरणी मा. उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ औरंगाबाद
यांच्या दि. २३.०३.२०२३ रोजीच्या न्यायनिर्णयानुसार
कार्यवाही करणेबाबत....

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: न्यायप्र-१०२३/प्र.क.१३१/२०२३/स्वासैक-२
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक :- १२ जून, २०२३

वाचा :-

- १) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. न्यायाप्र १२१६/प्र.क्र.६२/२०१६/स्वासैक-३, दि.०५.०८.२०१९.
- २) रिट याचिका क्र. ११८६४/२०१९, श्रीमती लक्ष्मीबाई भाऊराव माने विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर या प्रकरणी मा.उच्च न्यायालय मुंबई, खंडपीठ औरंगाबाद यांचा दि. २३.०३.२०२३ रोजीचा न्यायनिर्णय.

प्रस्तावना -

१. हैद्राबाद मुक्ती संग्रामात सहभाग घेतल्याप्रकरणी कै. भाऊराव गंगाराम माने, स्वातंत्र्य सैनिक यांच्या वारस पत्नी श्रीमती लक्ष्मीबाई भाऊराव माने, जि. लातूर यांच्या गुलबर्गा कारागृहाच्या तुरंगवास प्रमाणपत्राच्या सत्यतेबाबत राज्य गुन्हे अन्वेषण विभाग , महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्या दि.३१.०३.२०१७ रोजीच्या अंतिम अहवालान्वये काढलेल्या निष्कर्षाच्या आधारे, शासन निर्णय क्र.न्यायाप्र-१२१४/प्र.क्र.४७/२०१४/स्वासैक-१, दि.३०.०७.२०१६ नुसार अर्जदार श्रीमती लक्ष्मीबाई माने यांना शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग क्र. न्यायाप्र - १२१६/प्र.क्र.६२/२०१६/स्वासैक-३, दि.०५.०८.२०१९ अन्वये मंजूरीच्या आदेशाच्या दिनांकापासून स्वातंत्र्य सैनिक निवृत्तीवेतन मंजूर करण्यात आले आहे.

तथापि, श्रीमती लक्ष्मीबाई माने यांनी त्यांच्या पतीने केलेल्या अर्जाच्या दिनांकापासून म्हणजे दिनांक २.८.२००४ पासून स्वातंत्र्य सैनिक निवृत्तीवेतन मंजूर न केल्याबाबत रिट याचिका क्र. ११८६४/२०१९ द्वारे शासन निर्णय दि. ०५.०८.२०१९ ला आव्हानित करून त्यांच्या प्रथम अर्जाच्या दिनांकापासून म्हणजे दि.०२.०८.२००४ पासून राज्य शासनाचे स्वातंत्र्य सैनिक निवृत्तीवेतन मंजूर करण्याची विनंती केली आहे.

२. मा. उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ औरंगाबाद यांनी सदर याचिकेवर दि. २३.०३.२०२३ रोजीच्या न्यायनिर्णयान्वये याचिकाकर्ते श्रीमती लक्ष्मीबाई माने यांना त्यांच्या द्वितीय अर्जाच्या दिनांकापासून म्हणजे दि. १६.०७.२०१९ पासून राज्य शासन स्वातंत्र्य सैनिक निवृत्तीवेतन थकबाकी देणेबाबत खालीलप्रमाणे आदेशित केले आहे:-

In that view of the matter, in the facts of the present case, we hold and declare that the petitioner is entitled for release of pension from the date of her application i.e. 16th July, 2011. We hold and declare that the order dated 5.8.2019 to that extent is unjust and illegal. We accordingly allow the writ petition and pass the following order :-

[I] Writ petition is partly allowed.

[II] We hold and declare that the Government Resolution dated 30th July, 2016 is invalid so far it is made applicable to cases where unimpeachable evidence regarding participation of the freedom fighters is available on record and it is not required to establish claim on the basis of allied material.

[III] The respondents are directed to release the Freedom Fighters Pension to the petitioner w.e.f. 16th July, 2011 and release all consequential benefits within a period of 3 months from the date of this order.

३. उपरोक्त न्यायनिर्णयाच्या अंमलबजावणीकरीता शासनाने आता पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे :-

शासन निर्णय:-

मा. उच्च न्यायालय, मुंबई खंडपीठ औरंगाबाद येथील रिट याचिका क्र.११८६४/२०१९ श्रीमती लक्ष्मीबाई भाऊराव माने विरुद्ध महाराष्ट्र शासन व इतर या प्रकरणी मा. उच्च न्यायालयाने दिलेल्या दि. २३.०३.२०२३ रोजी दिलेल्या न्यायनिर्णयास अनुसरून श्रीमती लक्ष्मीबाई भाऊराव माने, जिल्हा लातूर यांना त्यांच्या द्वितीय अर्जाचा दिनांक १६.०७.२०११ पासून राज्य शासनाचे स्वातंत्र्य सैनिक निवृत्तीवेतन अदा करण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे. तसेच, मा.उच्च न्यायालयाच्या न्यायनिर्णयानुसार सदर बाब पूर्वोदाहरण ठरणार नाही.

२) त्यानुसार श्रीमती लक्ष्मीबाई भाऊराव माने यांना राज्य शासनाच्या स्वातंत्र्य सैनिक निवृत्तीवेतनाच्या थकबाकीची रक्कम पुढीलप्रमाणे देय आहे:-

अ.क्र.	दिनांक	कालावधी	प्रति माह (रु.)	एकूण रक्कम (रु.)
१.	१६/०७/२०११ ते ३१/१२/२०११	०५ महिने १६ दिवस	८,०००/- (शासन निर्णय सा.प्र.वि. क्र. पीओएस-२०१०/प्र.क्र.२९/ स्वासैक-१, दि. ०७.१२.२०१० नुसार)	$(८०००/३१) \times १६ = ४,१२९$ $(८००० \times ५ = ४०,०००/-$ एकूण-४४,१२९/-
२.	०१/०१/२०१२ ते ३१/१२/२०१३	२४ महिने	८,०००/-	$८००० \times २४ = १,९२,०००/-$
३.	०१.०१.२०१४ ते ०१.१०.२०१४	०९ महिने ०१ दिवस	८,०००/-	$८,००० \times ९ = ७२,०००/-$ $(८०००/३१) \times १ = २५८/-$ एकूण- ७२,२५८/-
४.	०२/१०/२०१४ ते ३१/१२/२०१४	०२ महिने ३० दिवस	१०,०००/-(शासन निर्णय सा.प्र. वि. क्र. निवृत्ते-२०१२/प्र.क्र.११९/ २०१२ स्वासैक-१, दि. ०३.०९.२०१४ नुसार)	$१०,००० \times २ = २०,०००/-$ $(१०,०००/३१) \times ३० = ९,६७७/-$ एकूण-२९,६७७/-
५.	०१/०१/२०१५ ते ३१/१२/२०१८	४८ महिने	१०,०००/-	$१०,००० \times ४८ = ४,८०,०००/-$
६.	०१/०१/२०१९ ते ०४/०८/२०१९	०७ महिने ०४ दिवस	१०,०००/-	$१०,००० \times ७ = ७०,०००/-$ $(१००००/३१) \times ४ = १,२९०/-$ एकूण-७१,२९०/-
			एकूण	८,८९,३५४/-

मा. उच्च न्यायालयाने आदेशित केल्यानुसार श्रीमती लक्ष्मीबाई भाऊराव माने यांना वरीलप्रमाणे रू ८,८९,३५४/- (आठ लक्ष एकोणनव्वद हजार तीनशे चोपन्न फक्त) इतकी रक्कम अदा करण्यास शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.

३. या प्रित्यर्थचा मागणी क्र. ए-५, प्रधान लेखाशिर्ष - २२३५, सामाजिक सुरक्षा व कल्याण (६०) इतर सामाजिक सुरक्षा व कल्याण कार्यक्रम (१०२) सामाजिक सुरक्षा योजनेखाली निवृत्तीवेतन (००) (०१) स्वातंत्र्य सैनिक व त्यांच्यावर अवलंबून असलेल्या व्यक्ती इत्यादींना निवृत्ती वेतन दत्तमत (२२३५००१५) या अर्थसंकल्पीय लेखाशीर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०६१२१६३५१६६४०७ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(आकांक्षा कदम)

कक्ष अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा.मुख्यमंत्री,यांचे प्रधान सचिव,मंत्रालय, मुंबई-३२.
- २) महालेखापाल (लेखा परीक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र- १ व २ मुंबई /नागपूर (२ प्रती)
- ३) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी,मुंबई.
- ४) अपर मुख्य सचिव व विचौअ-१ यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ५) जिल्हाधिकारी, लातूर (५ प्रती) (By R.P.A.D.) (यांना विनंती करण्यात येते की, केलेल्या कार्यवाहीचा अनुपालन अहवाल एका महिन्यांत शासनास तसेच मा. उच्च न्यायालय खंडपीठ औरंगाबाद यांना सादर करावा.
- ६) जिल्हा कोषागार अधिकारी, लातूर .
- ७) विभागीय आयुक्त कार्यालय,औरंगाबाद.
- ८) सरकारी वकील,मा.उच्च न्यायालय मुंबई,खंडपीठ औरंगाबाद.
- ९) श्रीमती लक्ष्मीबाई माने, मु.पो. मदनसुरी, ता. निलंगा, जि. लातूर.
- १०) कक्ष अधिकारी (स्वासैक -१/३)
- ११) निवडनस्ती (स्वासैक-२).